

516
**ABDULLA
ŞAIQ**

TÜLKÜ HƏCCƏ GEDİR

NƏŞRİYYATDAN

Əziz balalar, sizin sevimli yazığınız Abdulla Şaiqin "Tülkü həccə gedir" mənzum hekayəsi ilk dəfə 1911-ci ildə Bakıda nəşr olunmuşdur. Ədib bu hekayəsində dini və dini adları əllərində vasitəyə çevirib öz şəxsi mənfəətləri, gəlirləri üçün faydalanan ruhaniləri satıraya tutur, müqəddəs ziyarətqahlara ziyarətlərində müxtəlif məqsədlər güdən şəxsləri tənqid edir.

Abdulla Şaiq təhsilini məşhur din mərkəzlərindən biri olan Xorasanda (Məşhəddə) davam etdirmişdir. İlk əsərləri "Mirzə Abdulla Talıbzadə" imzası ilə çap olunmuşdur. Ədib bütün ömrü boyu Allaha sarsılmaz inamla, islam dininə e'tiqadla yaşamışdır.

2015. fond.

ABDULLA ŞAIQ

TÜLKÜ HƏCCƏ GEDİR

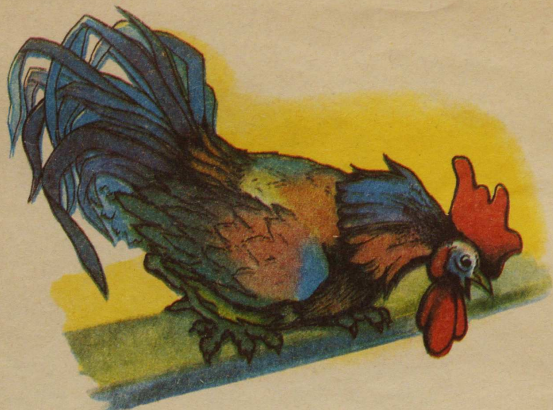

F. Kəşkiyə adına
Azərbaycan E. Ə. Uşaq
KİTABXANASI
INV. № 80842

BAKI. GƏNCLİK 1994

U.
S.16

Tülkü qocalmış idi,
Şikardan qalmış idi.
Ov keçmirdi əlinə,
Ət dəymirdi dilinə.
Həftələrlə qalib ac,
Dolanırdı yalavac.
Ova batmırdı dişi,
Yaman keçirdi işi.
Günü olmuşdu qara,
Düşündü, tapdı çara:
Təsbeh aldı əlinə,
Şal bağladı belinə.
Ayaqlarında çarıq,
Başında tirmə sarıq.
Çiyində atlaz əba,
Əlində zorba əsa.
Ağlayırdı, gedirdi
Çölləri seyr edirdi;
Olmuşdu mö'min bəndə.
Çatdı böyük bir kəndə.
Kənd ağzında bir xoruz,
Eşələnirdi yalqız.

Gördü ki, tülkü lələ,
Girmiş başqa bir şəklə,
Gəlir təsbeh əlində,
Bir şal qurşaq belində,
Ayaqlarında çarıq,
Başında tirmə sarıq,
Çiyində atlaz əba,
Əlində zorba əsa.
Ağlayır, təsbeh çəkir,
Gözündən qan - yaş tökür...
Xoruz durub uzaqdan,
Baxdı ona bir zaman.
Dedi:— A tülkü lələ,
Neçin girdin bu şəklə?
Yoxsa sənə, ey baba,
Üz veribdir bir bəla?
Tülkü başın salladı,
Hönkür-hönkür ağladı.
Dedi:— A məstan xoruz,
Gözləri mərcan xoruz !
Qocalmışam, düşmüşəm,
Sizi çox incitmişəm.
Məndən daha qaçmayın,
Dərdlərimi açmayın.
Daha üzüm qaradır,
Qəlbim dolu yaradır.
Halal-haram qanmadım,
Qocalığı anmadım.
Sizi tutdum hey, yedim,
Allah kərimdir ! — dedim.
Yamanlıq olmuş işim,
Qanlar tökmüş bu dişim.
Mənim günahım çoxdur,
Halıma yanan yoxdur.
İndi həccə gedirəm,
Daha tövbə edirəm.
Xoruz dedi: — Babacan,
Sənə bu canım qurban !
Daha bəsdir, ağlama,
Üreyimi dağlama !

Haqq yolunu bulmusan,
İndi mö'min olmusan.
Qocalmısan, ay lələ,
Quyruğun var bir şələ.
Səni uzun yol yorar,
Məni özünlə apar.
Yolda qulluq edərəm,
Hər işinə gedərəm.
Tülkü baxdı həsrətlə,
Cavab verdi hörmətlə:
— Sağ ol, məstan xoruzum,
Sevimli əmlik quzum.
Yollar uzun, burama,
Tez ol, gəl düş arxama.
Hər gün namaz zamanı,
Sən verərsən azanı.
Xoruz oldu sevincək,
Qanad gərdi yelkən tək.
Qanadını çırparaq,
Uçub gəldi qaçaraq,
Öpdü əl-ayağını,
Üzünü, qulağını.
Boynunu dimdiklədi,
Ona min dil söylədi.
Tülkü — ağızında virdi —
Təsbehini çevirdi.
Ona həsrətlə baxdı;
Gözləri şimşək çaxdı.
Bir az söhbət etdilər,
Yola düşüb getdilər.

II

Gəldilər kəndə yaxın.
Toyuqlar axın-axın,
Küçədə dənənirdi,
Yem tapıb şənlenirdi.
Gördülər tülkü lələ
Gürübdür başqa şəkə:

Iri t sb h əlində,
Bir  al qurşaq belində,
Ayaqlarında  arıq,
Başında tirmə sarıq,
 iyinind  atlaz  ba,
Əlində zorba  sa,
Gedir yol ilə birba ,
Xoruz olmuş yoldaş...
Birdən qaqqıladaşdılar,
Bu hiyl y   aşdılar.
Toyuq-xoruzdan biri,
Geldi bir az irəli,
Dedi: — A lov a tülkü,
Quyru u dar a tülkü!
Yoxdur s nd  mərhəmət
Bizə verirsən zill t.
Gizli-gizli gecələr,
K nd  girib bix b r
Bizi  apır,  alırсан,
Hin  şivən salırсан.
Yoxmu bizim canımız?
Halalmıdır qanımız?
Etdik biz də bir tədbir,
Vardır yaxında çox «pir»;
Onlara ip ba ladıq,
N zir verdik, a ladıq;
K sdik minlərcə qurban,
Verdik f qir  ehsan;
Qəbul olmuş duamız,
S ni tutmuş ahımız.
Tülkü alı dı - yandı,
 sasına dayandı;
Sonra başın salladı,
Hönkür-hönkür ağladı.
Dedi: — Düzdür, can xoruz,
Gözləri mərcan xoruz!
İndi  z m qaradır,
Qəlbim dolu yaradır...
Yamanlıq olmuş i im,
Da a d ysin bu dişim.

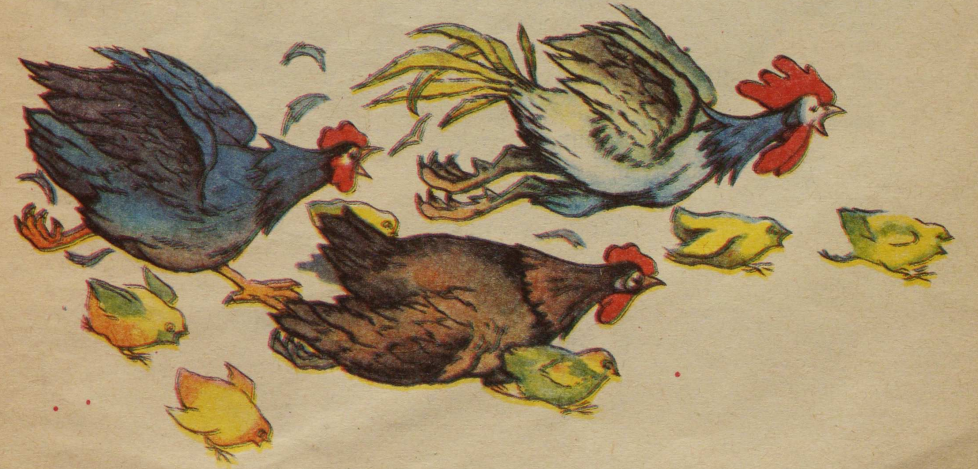
Qocalmışam, düşmüşəm,
Sizi çox incitmişəm.
Daha tövbə edirəm,
İndi həccə gedirəm...
Bu işə mat qaldılar,
Tülküyə yan aldılar.
Çaşdılar bu sözlərə,
Qan-yaş doldu gözlərə.
Söylədilər: — Ay lələ!
Qurban bu şirin dilə!
Xasiyyətin dəyişmiş,
Nə gözəl işdir bu iş!
Amandır, tülkü lələ,
Bizi apar özünlə.
Tülkü dedi: — Nə olar,
Gəlin, gəlin, balalar!
Uçub gəldi cümləsi;
Toyuq-xoruzun səsi
Çulğaladı hər yanı —
Kəndi, çölü, ormanı.
Bir xoruz oldu zirək
Uçdu dama sevincək:
— Quqquluqu! — çəkdi car, —
Olduq bizlər bəxtiyar:
Aydın olsun gözünüz,
Gəlin, görün özünüz —
Tülkü olub peşiman,
Tökməyəcək bir də qan.
Mö'min olmuş bu kişi,
Bizimlə yoxdur işi;
Ağlayır — tövbə edir,
Birbaşa həccə gedir...
Kənddə toyuq-cücələr,
Bundan tutunca xəbər,
Bir-birinə baxışdı,
Küyə düşdü, axışdı;
İşi doğru bildilər,
Uçub-qaçıb gəldilər.
İnandılar tülküyə,

Peşiman olmuş, — deyə
Biri öpür əbasın,
Biri dəmir əsasın.
Biri təsbeh, sarığı,
Biri kirli çarığı.
Batmış hamı sevinçə,
Güldülər incə-incə.
Gətirdilər duz-çörək,
«Dərə xəlvət, tülkü bəy».
Dururdu kefi çox saz,
Baxırdı saymaz-saymaz.
Bir az söhbət etdilər,
Yola düşüb getdilər.
Çovuş oldu birisi,
Basdı kəndi cır səsi.
Keçdi dəstə başına,
Papaq endi qaşına.
Əlində uca bayraq,
Oxuyurdu o şaqraq.
Dəstə şən, təmtəraq,
Gedir çovuş, bayraq.
Tülkü düşmüş ireli,
Arabir dönüb geri,
Gizli-gizli baxırdı,
Ağzından su axırdı.
Sanki ölçüb-biçirdi,
Köklerini seçirdi.
Kəsilmişdi taqəti,
Gözləyirdi fürsəti.
Getdilər bir az daha,
Çatdılar bir səhraya.
Tülkü dayandı, durdu,
Başladı hiylə qurdu.
Dedi: — Ay canım xoruz:
Gözəl məstanım xoruz,
Namaz vaxtıdır, dayan,
Çıx ağaca ver azan.
Alıb tez dəstəmazi,
Qılaq burda namazi.

Xoruz çıxdı — ucadan,
Verdi gözəl bir azan.
Tülkü dedi: — Tez durun,
Namaz üçün səf qurun!
Olsun xoruz pişnamaz,
Daha başlansın namaz!
Bağırdılar: — Yox, olmaz,
Bizim cinsə yaraşmaz.
Əslində pişnamazlıq,
Sənin şə'ninə layıq!
Tülkü dardı özünü,
Turşutdu üz-gözünü,
Dedi:— Məndən çəkin əl!
Olmuşam çox bədəməl.
Öldürmək olmuş işim,
Qanlar tökmüş bu dişim.
Mənim kimi yaramaz
Olarmı heç pişnamaz?
Arıq xoruzun biri,
Gəlib keçdi irəli.
Tülkü baba yanladı,
Səfləri sahmanladı.

Kökləri düzdü sona,
Ürəyi yana-yana
Hiyləni saz eylədi,
Durdu böylə söylədi:
— Mən keçmişəm lap sona,
Ürəyim dönmüş qana
Yalvarıram, yaradan
Keçsin günahlarımdan.
Peşimanam işimdən
Bezaram keçmişimdən
Artıq tövbə etmişəm,
Ağlamaq olmuş peşəm.
Siz namazı başlıyın,
Məni bir ölü sayın.
Deyib oturdu yerə,
Ağladı birdən-birə.
Səflər coşub-daşdılar,
Namaza qalxışdılar.
Dörd səf düzölmüş idi,
Gözlər süzölmüş idi.
Pişnamaz dedi: — Quqqu!
Azançı: — Quqquluqu!
Oxundu qısa dua,
Əyildilər torpağa,
Tölkü qaldırdı başın,
Atdı mö'minlik daşın.
Baxdı ora-buraya,
Göz gəzdirdi sıraya.
Od parladı gözündən,
Yaman çıxdı özündən.
Sahmanladı işini,
İtilədi dişini.
Atdı təsbeh, əbanı,
Sarığı, həm əsanı,
Baxdı o yan-bu yana,
Düz atıldı meydana.
Yırğalandı quyruğu,
Boğdu on beş toyuğu...
Durub o yerdə qalan,

F. Kəçərli adına
Azərbaycan Dövlət Uşaq
KİTABXANASI
INV. № 80842

Qurtardı tülküden can.
Uçdu hərə bir yana —
Düzə, çölə, ormana.
Çölü basdı qışqırıq,
Qopdu böyük fısqırıq.
Tülkü işin bitirdi,
Ovlarını gətirdi,
Çıxdı bir göy yamaca,
On gün yedi doyunca.

Az 2

Ş 16

Şaiq A.

Ş. 16. Tülkü həccə gedir. B.; Gənclik, 20 səh.

Ş 4803060101 16-94
M 653 /07/ -94

Az 2

ISBN 5-8020-1136-x

© Gənclik, 1984.
© Gənclik, 1994.

Kiçikyaşlı uşaqlar üçün

Abdulla Şaiq
Tülkü həccə gedir
(Menzum hekayə)
Bakı. Gənclik. 1994.

Nəşriyyatın direktoru Ə. T. Əliyev.
Mtbəenin direktoru M. Ali Öndər

Rəssamı S. Vlasova, Redaktor R. Muradlı.
Bədii redaktor F. Əfəndi, Texniki redaktor L. Qarayeva.
Korrektorları F. Resulova, A. Quliyeva.

ISBN № 63 01

Yığılmağa verilmiş 6. 06. 94. Çapa imzalanmış 17. 06. 94. Kağız formatı 60x90 1/8
Ofset kağızı. Ofset üsulu ilə. Şerti ç/v. 2,5. Uçot nəşr v. 2.0 Tirajı 50000. Sifariş № 1

450M Müqavilə qiyməti ilə.
Azərbaycan Respublikası Dövlət Mtbuat və İnformasiya Nazirliyi.
"Gənclik" nəşriyyatı Bakı, Hüsü Hacıyev küçəsi, 4.
Azərbaycan Türkiyə " Göytürk" Nəşriyyat Poliqrafiya və ticarət şirkəti.

450m

